

Pensament i Crítica 2022

El jurat valora i destaca les obres presentades, en funció dels criteris acordats següents:

1. Les obres originals, per sobre de les antològiques, les reeditades o de recopilació.
2. Les obres editades amb criteris formals que les reforcen i individualitzen, per sobre de les autoedicions, les produccions audiovisuals i de ràdio o de xarxes socials i pàgines web.
3. Les obres redactades en les llengües pròpies de l'àmbit geogràfic ibèric, per sobre d'altres llengües i traduccions.

El jurado valora y destaca las obras presentadas, según los siguientes criterios acordados:

1. Las obras originales, sobre las antologías, reediciones o recopilaciones.
2. Las obras editadas con criterios formales que las refuerzan e individualizan, sobre las autoediciones, producciones audiovisuales y de radio o de redes sociales y páginas web.
3. Las obras redactadas en las lenguas propias del ámbito geográfico ibérico, por encima de otras lenguas y traducciones.

The jury appraises and singles out the presented works according to the following agreed criteria:

1. Original works, on anthologies, reissues or compilations.
2. Works published according to formal criteria that enhance and individualize them, as self-publications, productions in audiovisual and radio formats or on social media and websites.
3. Works written in the languages of the Iberian geographic area over and above other languages and translations.

Finalistes Pensament i Crítica 2022

El Escorial: imperio y estómago

Autoria | Autoría | Authorship

David Bestué

Editorial | Editorial | Publisher

Caniche Editorial S.L.

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO | EVALUATION OF THE JURY:

“L’obra reuneix valors literaris i plàstics. El text és lúcid i crític, encara que contingut, i deixa obert el camp de la interpretació. El llibre resultant és rigorós en relació amb les dades i les fonts, i s’estructura a partir d’un ritme molt mesurat, que resulta eficaç per tal de replantejar la identitat de certs edificis que han estat utilitzats com a tòpics per part de la història i la cultura oficials. L’edició és singular i sap acompanyar els valors del text, tot afegint un caràcter de peça artística a l’objecte-llibre pròpiament dit.”

“La obra reúne valores literarios y plásticos. El texto es lúcido y crítico, aunque contenido, y deja abierto el campo de la interpretación. El estudio es riguroso con los datos y las fuentes y se estructura con un ritmo muy medido, que resulta eficaz para replantear la identidad de algunos edificios que han sido utilizados como tópicos por la historia y la cultura oficiales. La edición es singular y sabe acompañar los valores del texto, añadiendo así un carácter de pieza artística al propio objeto-libro.”

“The work displays literary and plastic values. The text is lucid and critical though contained, and leaves the field open to interpretation. The study is rigorous with the data and the sources and is structured according to a highly measured pace that is effective in reassessing the identity of some buildings used as topical by official history and culture. The edition is unique and properly supports the values of the text, thus adding the attribute of artwork to the book object itself.”

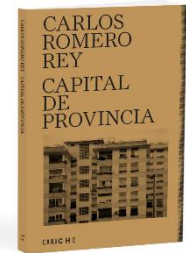
Capital de provincia

Autoria | Autoría | Authorship

Carlos Romero Rey

Editorial | Editorial | Publisher

Caniche Editorial S.L.

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO | EVALUATION OF THE JURY:

“Es tracta d’una història centrada a la ciutat de Cáceres, que exemplifica la situació d’altres ciutats semblants, capitals de província, tal vegada oblidades o, almenys, marginals per a la memòria pública. El text s’estructura a partir de capítols breus que van explorant les diferents condicions d’aquest tipus de centres urbans, tot partint de la memòria personal de l’autor, de la seva experiència d’habitar, a partir de la qual els seus arguments s’estenen cap a l’experiència social i universal, amb la finalitat de dibuixar un paisatge concret i donar caràcter a una època. La capacitat de donar relleu i proposar tant processos d’urbanització com estratègies culturals que incumbeixen a totes les ciutats, tot reflectint-les dins el mirall d’un lloc poc atès, és un nou valor de l’obra. L’edició acompanya el text en qualitat i el reforça.”

“Se trata de una historia centrada en la ciudad de Cáceres, que ejemplifica la situación de otras ciudades semejantes, capitales de provincia, acaso olvidadas o al menos marginales para la memoria pública. El texto se estructura en capítulos breves que van explorando distintas condiciones de este tipo de centros urbanos, a partir de la memoria personal del autor, de su experiencia de habitar, desde donde sus argumentos se extienden hacia la experiencia social y universal, para dibujar un paisaje concreto y dar carácter a una época. La capacidad de poner de relieve y proponer procesos de urbanización y estrategias culturales que atañen a todas las ciudades, reflejándolo en el espejo de un lugar poco atendido, es otro de sus logros. La edición acompaña al texto en calidad y en sobriedad y lo refuerza.”

“This history is devoted to the city of Cáceres, which exemplifies the situation of other comparable provincial capitals perhaps forgotten by or at least marginal to public memory. The text is structured into brief chapters that explore different conditions of this type of urban centre and is based on the author’s personal memory and on his experience of inhabiting it, from which his arguments extend to a social and universal experience that maps out a concrete landscape and gives character to an era. The ability to spotlight and put forward urbanization processes and cultural strategies that concern all cities, reflecting it all in the mirror of an often ignored place, is another of his achievements. The edition is commensurate with the text in terms of quality and restraint and reinforces it.”

Todas las escaleras del mundo

Autoria | Autoría | Authorship

Santiago de Molina

Editorial | Editorial | Publisher

Ediciones Asimétricas

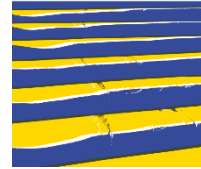
Col·lecció | Colección | Collection

Voces de Arquitectura

SANTIAGO DE MOLINA

Todas
las escaleras
del mundo

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO | EVALUATION OF THE JURY:

“Un llibre, més que entretingut, intel·ligent i enginyós. Convoca molts dels valors de l'arquitectura, de la seva dificultat i de la seva bellesa, a partir de considerar una tria molt acurada d'escales i imatges que les representen. Darrere de l'aparent lleugeresa del text, existeix un fons de cultura molt més ampli que el de les obres i els detalls comentats. Amb motiu de les escales, s'expliquen tant les dificultats com la bellesa de l'arquitectura. Amb bona escriptura, els seus arguments comparteixen esperit crític amb un elaborat sentit de l'humor.”

“Un libro, más que entretenido, inteligente e ingenioso. Convoca muchos de los valores de la arquitectura, de su dificultad y de su belleza, a través de considerar una secuencia muy escogida de escaleras y de imágenes que las representan. Tras la aparente liviandad del texto, hay siempre un fondo de cultura mucho más amplio que el de las obras y los detalles comentados. Con motivo de las escaleras, se explica tanto la dificultad como la belleza de la arquitectura. Bien escrito, sus argumentos comparten espíritu crítico con un elaborado sentido del humor.”

“A book more intelligent and clever than diverting. It invokes many of the values of architecture, of its difficulty and its beauty, by pondering a carefully chosen sequence of staircases and of images representing them. Behind the apparent levity of the text there is always a far broader dimension of culture than that of the works and the details discussed. Apropos the staircases, both the difficulty and the beauty of the architecture are explained. Well written, the arguments share a critical spirit with a well-honed sense of humour.”

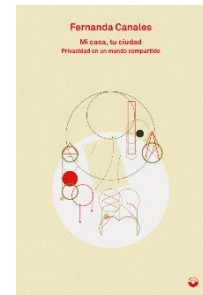
Mi casa, tu ciudad. Privacidad en un mundo compartido

Autoria | Autoría | Authorship

Fernanda Canales

Editorial | Editorial | Publisher

Puente editores

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO | EVALUATION OF THE JURY:

“L’obra és alhora original i completa, atès que planteja el seu recorregut històric a l’entorn de la casa com a lloc de vida o com a solució (casa-habitatge). Va recorrent experiències d’utopia i de projecte per tal de lligar el fil dels seus arguments. Destaquen les introduccions als capítols, on s’expressa el compromís central amb els interrogants que obre el llibre. El text proposa un recorregut original, gràcies la seva organització, i selectiu, atès el conjunt d’obres que proposa revisar. Constitueix una sòlida obra d’estudi i de referència per comprendre la història de l’habitat social i compartit.”

“La obra es al mismo tiempo original y completa, al plantear su recorrido histórico acerca de la casa como lugar de vida o como solución (casa-vivienda). Va recogiendo experiencias de utopía y de proyecto para construir el hilo de sus argumentos. Destacan las introducciones a los capítulos, en las que se expresa el compromiso con los interrogantes que abre el libro. El texto propone un recorrido original, gracias a su organización, y selectivo, por el conjunto de obras que propone revisar. Constituye una sólida obra de estudio y de referencia para comprender la historia del hábitat social y compartido.”

“The work is both original and comprehensive, treating its historical overview of the house as a place of life or as a solution (dwelling-house). It gathers together experiences of utopia and of projects to build the thread of its arguments. Particularly striking are the introductions to the chapters, which express a commitment to the question marks unlocked by the book. The text proposes a journey that is original thanks to its organization and selective due to the array of works it suggests visiting. It constitutes a solid work of study and of reference for understanding the history of the social and shared habitat.”

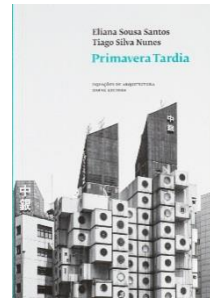
Primavera Tardia

Autoria | Autoría | Authorship

Eliana Sousa Santos, Tiago Silva Nunes

Editorial | Editorial | Publisher

Dafne Editora

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO | EVALUATION OF THE JURY:

“Aquest assaig és la unió de diferents etapes d’un viatge singular al Japó, durant el qual es van seguir les associacions entre memòria, cultura i realitat: la trobada amb obres d’arquitectura emblemàtiques o vernacles, amb els llocs del cinema i de la literatura, o els senyals de destrucció bèl·lica o ecològica que es van revisant al llarg dels recorreguts. El text sap reunir passat i present: construir un paisatge entre imaginació i memòria. Les imatges fotogràfiques dels autors reforcen el to i el caràcter d’aquest recorregut.”

“Este ensayo es la unión de diversas etapas de un viaje singular a Japón, durante el cual se siguieron las asociaciones entre memoria, cultura y realidad: el encuentro con obras de arquitectura emblemáticas o vernáculas, de los lugares del cine y la literatura, o de los signos de destrucción bélica o ecológica que se van revisando a lo largo de los recorridos. El texto sabe reunir pasado y presente: construir un paisaje entre imaginación y memoria. Las imágenes fotográficas de los autores refuerzan el tono y el carácter de este recorrido.”

“This essay is the coalescence of assorted stages of a singular journey to Japan, during which the associations between memory, culture and reality were followed: the encounter with emblematic or vernacular works of architecture, of places associated with film and literature, and of the signs of war or ecological destruction reviewed on the different journeys. The text skilfully unites past and present: building a landscape between imagination and memory. The photographic images of the authors reinforce the tone and character of this journey.”

Seleccionats Pensament i Crítica 2022

Coreografias da Água: Pensar o sítio de Lisboa

Autoria | Autoría | Authorship

Teresa Amaro Alfaiate (Margem Arquitectura Paisagista), João Mendes Ribeiro

Editorial | Editorial | Publisher

Teresa Amaro Alfaiate, João Mendes Ribeiro

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO

“Una obra (catàleg d'exposició) que, com es diu a la mateixa introducció, parteix d'afirmar que «pensar la ciutat a partir de la seva estructura natural sembla ser un exercici cada cop més pertinent». Amb una impecable recopilació i elaboració cartogràfica de l'àmbit de Lisboa, reconstrueix els múltiples camins de l'aigua, les diferents capes i configuracions topogràfiques del seu territori. Aquesta geomorfologia territorial (mapes i maquetes de gran qualitat estètica) va acompanyada per un text que insisteix en la importància de la configuració natural per a l'estudi de les ciutats.”

“Una obra (catálogo de exposición) que, como se dice en la introducción, parte de afirmar que «pensar la ciudad a partir de su estructura natural parece ser un ejercicio cada vez más pertinente». Con una impecable recopilación y elaboración cartográfica del ámbito de Lisboa, reconstruye los múltiples caminos del agua, las distintas capas y configuraciones topográficas de su territorio. Esta geomorfología territorial (mapas y maquetas de gran calidad estética) se acompaña de un texto que insiste en la importancia de la configuración natural para el estudio de las ciudades.”

“A work (exhibition catalogue) that, as indicated at the outset in the introduction, states that “thinking the city on the basis of its natural structure appears to be an increasingly pertinent exercise”. This impeccable compilation and mapping of the Lisbon area reconstructs the multiple courses taken by water, the different layers and topographic configurations of its territory. This territorial geomorphology (maps and maquettes of high aesthetic quality) is accompanied by a text that insists on the importance of natural configuration in the study of cities”.

La expresión del peso / The expression of weight

Autoria | Autoría | Authorship

Luis Martínez Santa-María

Editorial | Editorial | Publisher

Fundació Mies van der Rohe

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO

“Es tracta d'un sobre-relat a l'entorn d'una intervenció efímera, en si mateixa molt interessant. Planteja el sentit estructural i simbòlic de la gravetat, del pes, però sap definir, així mateix, el valor contraposat i afí de la lleugeresa. Una edició cuidada, que ha comptat amb molts mitjans materials, però que en definitiva es defensa a si mateixa a partir de la condició subtil i concisa dels textos i de la precisió amb la qual s'han seleccionat les imatges.”

“Es un sobre-relato acerca de una intervención efímera, en sí misma muy interesante. Plantea el sentido estructural y simbólico de la gravedad, del peso, pero sabe definir, asimismo, el valor contrapuesto y afín de la ligereza. Una edición cuidada, que ha contado con muchos medios materiales, pero que se defiende sobre todo a partir de la sutileza y concisión de los textos y de la precisa selección de las imágenes.”

“This is an over-report of an ephemeral intervention, of great interest in itself. It sets out the structural and symbolic sense of gravity, of weight, but also defines the opposing and kindred value of lightness. A careful publication supported by many material means yet one that stands out above all for the subtlety and concision of the texts and the precise selection of the images.”

La revolució de l'habitatge a les perifèries obreres i populars.

Nou Barris 1939-1980

Autoria | Autoría | Authorship

José Luis Oyón Bañales, Manel Guàrdia Bassols, Maribel Rosselló Nicolau, David Hernández Falagán, Joan Roger Gonce (Universitat Politècnica de Catalunya)

Editorial | Editorial | Publisher

MUHBA, Ajuntament de Barcelona, Institut de Cultura

Col·lecció | Colección | Collection

Col·lecció MUHBA Documents

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO

“Un treball d’investigació metòdic, rigorós, que posa davant els ulls la realitat de barris en bona part marginals de la nostra ciutat (Nou Barris), de les perifèries obreres, a partir de l’estudi de l’arquitectura habitacional. Exhaustiu, conté elements d’història i anàlisi estadística, però, per sobre de tot, es mostra amb capacitat per donar veu i presència als usuaris i, d’aquesta manera, contrapesar la invisibilitat del seu entorn.”

“Un trabajo de investigación metódico, riguroso, que pone ante los ojos la realidad de barrios en buena parte marginales de nuestra ciudad (Nou Barris), de las periferias obreras, a partir del estudio de la arquitectura habitacional. Exhaustivo, contiene elementos de historia, así como análisis estadísticos, pero sobre todo se muestra capaz de dar voz y presencia a los usuarios y de contrarrestar la invisibilidad de su entorno.”

“A methodical, rigorous work that sets before our eyes the reality of largely run-down districts in our city (Nou Barris), of working-class outskirts, through the study of habitational architecture. Exhaustive, it contains elements of history as well as statistical analyses, but above all proves capable of giving a voice and presence to the users and of counteracting the invisibility of their environment.”

Música e Arquitectura no Barroco. A Igreja dos Clérigos como um instrumento musical

Autoria | Autoría | Authorship

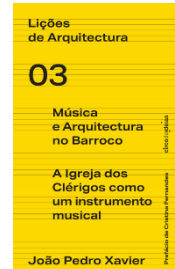
João Pedro Xavier

Editorial | Editorial | Publisher

Circo de Ideias

Col·lecció | Colección | Collection

Lições de Arquitectura

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO

“Un estudi breu (procedeix d'una conferència) i tècnic, que vincula la música a l'arquitectura i que planteja qüestions rellevants i molt desateses, relacionades amb la morfologia de les cúpules d'edificis barrocs, amb l'acústica i el desenvolupament de la música dins aquesta època acotada. El seu valor és la precisió i l'originalitat d'un tema que relaciona arquitectura i música.”

“Un estudio breve (procede de una conferencia) y técnico, que vincula la música a la arquitectura y que plantea cuestiones importantes y muy desatendidas, relacionadas con la morfología de las cúpulas de edificios barrocos y con la acústica y el desarrollo de la música, que fueron paralelas durante esta época singular. Su valor es la precisión y la originalidad de un tema que asocia arquitectura y música.”

“A brief and technical study (originating in a conference) that connects music with architecture and sets out important and disregarded issues to do with the morphology of the domes of baroque buildings and with acoustics and the development of music, which ran parallel during this singular era. Its value is the precision and originality of a subject that associates architecture and music.”

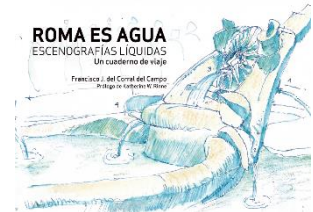
Roma es Agua. Escenografías líquidas

Autoria | Autoría | Authorship

Francisco del Corral del Campo (WaterScales arquitectos scp)

Editorial | Editorial | Publisher

General de Ediciones de Arquitectura

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO

“Un estudi minuciós de les fonts de Roma; un itinerari gràfic en forma de quadern que posa en relleu el valor del dibuix a mà, al mateix temps que aporta un aixecament precís de les estructures de les fonts, dels seus vasos i grups escultòrics. El text explica la història i el funcionament tècnic d'aquests fantàsiosos monuments associats a l'aigua.”

“Un estudio minucioso de las fuentes de Roma; un itinerario gráfico en forma de cuaderno que pone de relieve el valor del dibujo a mano, al mismo tiempo que aporta un levantamiento preciso de las estructuras de las fuentes, de sus vasos y grupos escultóricos. El texto explica tanto la historia como el funcionamiento técnico de estos fantásticos monumentos asociados al agua.”

“A thorough study of Rome's fountains; a graphic itinerary in notebook form that underscores the value of freehand drawing while providing a precise survey of the fountains' structures, of their basins and sculptural groupings. The text explains both the history and the technical operation of these fantastical monuments associated with water.”

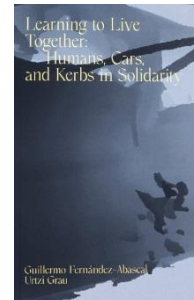
Coches, humanos y bordillos, aprendiendo a vivir juntos

Autoria | Autoría | Authorship

Urtzi Grau (Fake Industries), Guillermo Fernández-Abascal (GFA2)

Editorial | Editorial | Publisher

Bartlebooth

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO

“Un estudi significatiu a l’entorn de la possibilitat, oberta avui per la tecnologia, de la circulació de vehicles sense conductor. Als capítols del llibre, se segueixen les transformacions que pot causar la irrupció d’aquestes noves màquines dins el medi urbà, adequat des de fa temps a un altre tipus de mobilitat. El text, molt àgil, recorre el marc de la ciutat com a camp de tensions i relacions, i proposa mecanismes de diàleg i participació per tal de fer front al canvi tecnològic.”

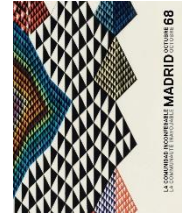
“Un estudio significativo acerca de la posibilidad, abierta hoy por la tecnología, de la circulación de vehículos sin conductor. En los capítulos del libro, se siguen las transformaciones que puede conllevar la irrupción de estas nuevas máquinas en el medio urbano, adecuado desde hace tiempo a otro tipo de movilidad. El texto, muy ágil, discurre sobre la ciudad como campo de tensiones y relaciones, mientras que propone mecanismos de diálogo y participación para hacer frente al cambio tecnológico.”

“A significant study of the possibility of driverless vehicle traffic that has currently been opened up by technology. The book’s chapters follow the transformations the advent of these new machines may entail in the urban medium, which for a long time has been adapted for another type of mobility. The streamlined text discusses the city as a field of tensions and relations while putting forward mechanisms for dialogue and participation to deal with technological change.”

La comunidad inconfesable. Madrid, octubre 68

Autoria | Autoría | Authorship

Mónica García Martínez (Universitat Politècnica de València), Abdelkader Damani (Frac Centre-Val de Loire), José Luis Alexanco, Ana Buenaventura Barrial, Florentino Briones Martínez, Ignacio Gómez de Liaño, Mª Jesús Muñoz Pardo (Universidad Politécnica de Madrid), Juan Navarro Baldeweg, José Miguel de Prada Poole, Javier Seguí de la Riva, José María Yturralde

Editorial | Editorial | Publisher

Frac Centre-Val de Loire, Lienart éditions

VALORACIÓ JURAT | VALORACIÓN JURADO

“Un exemple excel·lent d'una publicació derivada d'una exposició; una exposició que posa de relleu la història i l'energia cultural que es va crear a l'entorn del Centro de Cálculo de la Universidad de Madrid, als anys seixanta i setanta del segle xx. Els documents formen un tapís de fons que reuneix art, pensament i tecnologia, mentre que els textos contenen les entrevistes mantingudes amb els diferents agents d'aquest episodi de trobades amb l'art, l'arquitectura, la tècnica i la cultura. L'exposició i les entrevistes tenen la virtut de definir una època.”

“Un ejemplo excelente de publicación derivada de una exposición; una exposición que pone de relieve la historia y la energía cultural que se creó en torno al Centro de Cálculo de La Universidad de Madrid, en los años sesenta y setenta. Los documentos forman un tapiz de fondo que reúne arte, pensamiento y tecnología, y los textos vuelcan las entrevistas mantenidas con los distintos agentes de este episodio de encuentros en el arte, la arquitectura, la técnica y la cultura. La publicación tiene la virtud de definir una época.”

“An excellent example of a publication derived from an exhibition; an exhibition that highlights the history and cultural energy created by the Computing Centre of the University of Madrid in the nineteen-sixties and 'seventies. The documents compose a backdrop featuring art, thought and technology, and the texts cover the interviews held with the different agents of this episode of encounters in art, architecture, technique and culture. The publication has the virtue of defining an era.”